

Poznań, 7 maja 2020

**Związek Miast Polskich
61-517 Poznań, ul. Robocza 42**

Szanowni Państwo,

mając na uwadze wspólne cele, jakie stawiają sobie Związek Miast Polskich oraz Kongres Ruchów Miejskich na styku naszych działań we wspólnocie samorządowej, zwracamy się do Państwa o poparcie naszego apelu dotyczącego **poszanowania demokracji miejskiej**.

6 maja br. Senator Zygmunt Frankiewicz zaproponował podjęcie inicjatywy legislacyjnej dotyczącej szczególnych rozwiązań dla samorządu terytorialnego związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Projektowane przepisy przewidują m.in. subwencję rekompensującą korekty przepisów dot. sposobu wyliczania subwencji, VAT-u od opłat za użytkowanie nieruchomości. O ile powyższe założenia spotkały się z naszym zrozumieniem, o tyle propozycja **zawieszenia w całości albo w części realizacji budżetu obywatelskiego** zdaje się być omyłką - bo jesteśmy wręcz pewni, że intencją nie był zamach na demokrację obywatelską.

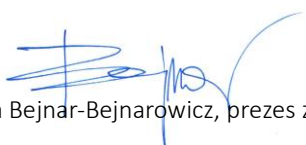
Oczywiste jest zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19, w związku z tym zwracamy się z propozycją wspólnego opracowania nowych procedur dla bezpiecznego przeprowadzania demokratycznego procesu budżetu obywatelskiego. Powinny one obejmować nie tylko sam proces głosowania, ale także składania wniosków i dyskusję nad projektami (np. debaty). Każdy z tych elementów można przeprowadzić elektronicznie. Czas zmian to świetny moment na wspólną weryfikację dotychczasowych rozwiązań i praktyk. Najgorszym tego wyrazem może być likwidacja partycypacji obywatelskiej.

Dlaczego jest to kluczowa sprawa dla mieszkańców miast?

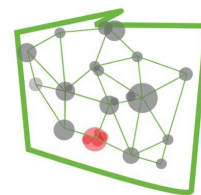
- Zwyczajnie projekty najczęściej realizują mali, lokalni przedsiębiorcy, których sytuacja jest teraz bardzo trudna. Realizacja zadań z budżetu obywatelskiego pozwoli na przetrwanie w trudnym okresie pandemii, co może okazać się ważną formą pomocy, zapewniającą również wpływy z podatków do miejskich kas.
- Nabory wniosków na rok 2021 mogą być odpowiedzią na lokalne bolączki ujawnione przez pandemię, niewidoczne z perspektywy władz centralnych, a kluczowe dla mieszkańców - jest to szansa na rozwiązywanie problemów mieszkańców przez nich samych.
- Projekty z budżetu obywatelskiego służą lokalnym społecznościom w poprawie jakości życia, rekreacji czy aktywności kulturalnej, co w dobie powrotu do życia społecznego wydaje się szczególnie ważne.

Budowa zaufania do partycypacji społecznej to długotrwały proces, który wspólnie tworzymy, jednak opiera się on na kruchych filarach. Budżet obywatelski jest pewnego rodzaju papierkiem lakmusowym społeczeństwa obywatelskiego. Dlatego w dniu 28 kwietnia 2020 roku wystosowaliśmy apel do Prezydentów i Burmistrzów polskich miast o utrzymanie budżetu obywatelskiego (kopia w załączeniu) a niniejszym apelujemy również do Związku Miast Polskich o poparcie dla realizacji tegorocznych budżetów obywatelskich oraz utrzymania trwających naborów wniosków na rok 2021.

Z wyrazami szacunku za Zarząd Kongresu Ruchów Miejskich

Marta Bejnar-Bejnarowicz, prezes zarządu

Paweł Górny, członek zarządu

Poznań, 28 kwietnia 2020 r.

Szanowny Panie Premierze
Szanowni Państwo Prezydenci i Burmistrzowie Miast

W imieniu Związku Stowarzyszeń Kongres Ruchów Miejskich, zrzeszającego ponad 40 miejskich organizacji społecznych z całego kraju, apelujemy do Państwa o realizację tegorocznych budżetów obywatelskich i przeprowadzenie naborów do budżetów obywatelskich na rok kolejny. W mediach pojawiły się niestety informacje o próbach cofnięcia środków przeznaczonych na realizację budżetów obywatelskich lub ich ograniczenia.

Polska, podobnie jak niemal cały świat, została dotknięta pandemią COVID-19. Wprowadzono szereg ograniczeń administracyjnych, w tym zobowiązujących mieszkańców całego kraju do pozostania w domach, uniemożliwiając im tym samym aktywne życie społeczne i publiczne. Wiele samorządów zaczyna borykać się z problemami finansowymi i gospodarczymi. Liczni przedsiębiorcy byli zmuszeni zlikwidować lub zawiesić działalność gospodarczą, co wkrótce spowoduje znacząco mniejsze wpływy finansowe samorządów. Jako Kongres Ruchów Miejskich pragniemy zwrócić uwagę na sytuację, która w związku ze stanem epidemii w Polsce powstała w obszarze praktyk partycypacji społecznej w miastach. Władze miejskie z różnych źródeł poszukują funduszy dla uzupełnienia braków w swoich budżetach. Mogą być w związku z tym skłonne sięgać po środki przeznaczone na budżety obywatelskie. O pojedynczych takich przypadkach informują media.

W obecnej sytuacji jednakże funkcjonowanie budżetów obywatelskich wydaje się szczególnie istotne. Projekty z budżetu obywatelskiego służą poprawie jakości życia lokalnych grup mieszkańców, rekreacji czy aktywności kulturalnej, co w czasie powrotu do normalnego życia społecznego wydaje się szczególnie ważne. Zwycięskie projekty najczęściej realizują nieduże, lokalne przedsiębiorstwa, których sytuacja jest teraz bardzo trudna. Realizacja zadań z budżetu obywatelskiego pozwoli wielu z nich na powrót do działalności, jak również pomoże przetrwać czas kryzysu gospodarczego, będącego skutkiem pandemii. Nabory wniosków na rok 2021 mogą być z kolei odpowiedzią na nowe, lokalne problemy spowodowane przez zagrożenie wirusem, niewidoczne z perspektywy władz centralnych, a kluczowe dla mieszkańców – jest to szansa na rozwiązywanie problemów mieszkańców przez nich samych.

Przedstawiciele Rady Ministrów mówią o „nowej normalności”, która ma nastąpić po szczycie epidemii. Aktywność mieszkańców w tym trudnym czasie jest istotna dla skutecznego powrotu do życia społecznego. Głosowanie w budżecie obywatelskim może być dobrym instrumentem służącym realizacji tego celu. Samostanowienie mieszkańców w tworzeniu i wyborze projektów i inwestycji pozwoli na ich aktywny udział w powrocie do normalności, a władze miejskie będą mogły włączyć obywateli do współdziałania w procesie tworzenia swojego otoczenia.

kongres.miejski@gmail.com, <https://kongresruchowmiejskich.pl/>, <https://www.facebook.com/KongresRuchowMiejskich/>

Budowa zaufania do budżetu obywatelskiego i partycypacji społecznej to proces wieloletni, oparty na kruchych filarach. Dwa lata temu polski parlament dodał do ustawy o samorządzie gminnym zapisy konstytuujące ich obowiązkowe działanie we wszystkich miastach na prawach powiatu. Te zapisy wciąż obowiązują, więc władzom tych miast nie wolno ich złamać. Traktowanie budżetu obywatelskiego w czasie kryzysu epidemicznego jako pierwszego źródła uzupełnień braków w budżecie, poważnie nadwyręży budowane od lat zaufanie mieszkańców do władz miejskich. Jego odbudowa zajmie wiele czasu.

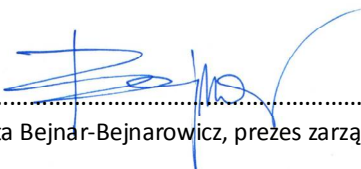
Szczególnie warto tu podkreślić, że mieszkańcy mogą dowolnie wskazywać projekty, jakie chcą żeby były realizowane. Tym samym mają oni też prawo przekazać te środki na pomoc dla szpitali, przedsiębiorstw lub ochronę mieszkańców. Wyzwania obecnego czasu mogą motywować mieszkańców do przedstawiania takich właśnie projektów do realizacji. Ponadto, jest to czas właściwy na poszukiwanie nowych rozwiązań, nie zaś likwidację dotychczasowych elementów życia społecznego. Tym bardziej, że głosowania na projekty w ramach budżetów obywatelskich od lat odbywają się na drodze elektronicznej, a wraz z postępującym znoszeniem ograniczeń możliwa będzie aktywna promocja złożonych wniosków. Jest to wręcz okazja, by poszukiwać nowych dróg dotarcia z przekazem do mieszkańców, a nie rezygnować czy ograniczać mechanizmy partycypacji społecznej.

Budżety obywatelskie stanowią ważną część życia społecznego i publicznego, dzięki którym powrót do normalności może być dla obywateli o wiele łatwiejszy i skuteczniejszy. Pozwoli to na wzmocnienie i utrwalenie solidarności, jaką mieszkańcy przejawiają, idąc sobie wzajemnie z pomocą w okresie epidemii.

Dlatego apelujemy do Prezesa Rady Ministrów oraz Prezydentów i Burmistrzów polskich miast, aby pozostawić tegoroczne budżety obywatelskie oraz trwający nabór do budżetów obywatelskich na rok 2021 w prowadzonej dotychczas formie, zarówno w miastach na prawach powiatu, jak i w pozostałych miejscowościach. Jako Kongres Ruchów Miejskich, w imieniu organizacji członkowskich przypominamy, że budżet obywatelski stanowi ważny element życia społecznego oraz przejaw partnerskich relacji mieszkańców tworzących samorząd z lokalnymi władzami. Nie może być potraktowany jako źródło pokrycia braków finansowych w budżetach, a wręcz winien służyć budowie coraz silniejszego społeczeństwa obywatelskiego w naszym kraju.

Z wyrazami szacunku

Za Zarząd Kongresu Ruchów Miejskich

.....
Marta Bejnar-Bejnarowicz, prezes zarządu

.....
Paweł Górny, członek zarządu

kongres.miejski@gmail.com, <https://kongresruchowmiejskich.pl/>, <https://www.facebook.com/KongresRuchowMiejskich/>

KRS 0000 671 496, NIP 779 246 16 30, Regon 366 961 687